

Res Claritatis MONITOR

zpravodajský týdeník

ročník VII., číslo 25

18. 7. 2010 / neprodejné

Z OBSAHU	Jaké budeme mít důchody? O reformě penzijního systému	04
	Wilhelm Reich: otec sexuální revoluce	07
	Kněz v literatuře. Vývoj postavy kněze v novověké beletrii	10
	Bůh ve svátostech. Tajemství křesťanského manželství	13

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého biskupa Augustina (354–430)

Slova našeho Pána Ježíše Krista nás povzbuzují, abychom směřovali k jednomu cíli, když se lopotíme v tomto světě, plném mnoha starostí. Směřujeme však k cíli stále ještě jako poutníci, dosud nemáme trvalé přebývání, jsme stále ještě na cestě, dosud nejsme doma, stále ještě toužíme a dosud nevládneme. Směřujeme však, směřujeme neúnavně a vytrvale, abychom jednou mohli k cíli dojít.

Marta a Marie byly dvě sestry, příbuzné nejenom rodem, ale i vírou. Obě přilnuly k Pánu, obě svorně sloužily Pánu, když byl jako člověk u nich přítomen. Marta ho přijala, jako se přijímají poutníci. Služebnice přijala svého Pána, nemocná svého Zachránce, tvor svého Tvůrce. Sama potřebující nasycení Duchem, přijala ho, aby nasýtila jeho tělesný hlad. Neboť Pán se rozhodl přijmout přirozenost služebníka a dal se sytit od služebníků, ne z nutnosti, ale aby jim prokázal milost. [...]

Ostatně, Marto, požeňaná za svou dobrou službu, dovol mi, abych ti řekl: Odměnou, kterou za svou práci získáš, je odpočinutí. Nyní jsi zaměstnána mnoha službami, chceš nasýtit smrtelná těla, i když jsou to těla svatých. Ale až přijdeš do nebeského domova, najdeš tam poutníka, jemuž bys mohla prokázat pohostinství? [...]

To všechno už tam nebude. Ale co tam tedy bude? To, co si vybrala Marie. Tam budeme syceni a nebudeme sytit druhé. Tam bude v plnosti a dokonalosti to, co si zde vybrala Marie, když z bohatého stolu, z Pánových slov, sbírala alespoň drobky. Chcete vědět, co tam bude? Sám Pán říká o svých služebnících: *Amen, pravím vám: Pozve je ke stolu, bude chodit od jednoho k druhému a obsluhovat je.*

Stadion v Kapském městě. Foto: fpi.org

Katolický hlas k mistrovství světa ve fotbale

Ředitel Katolické kanceláře při spolkové vládě a předseda Katolické centrály pro rozvojovou pomoc Karl Jüsten ostře kritizuje Světový fotbalový svaz, že při přípravě mistrovství nedbal na jeho dlouhodobé dopady. Přitom řadu jihoafrických rodin tento podnik uvrhl do bída, o čemž se v médiích nemluví.

Ten, kdo pořádá špičkové sportovní události v chudších zemích, by měl zajistit, aby z nich neprofitovala jenom elita, řekl Jüsten.

Na místech, kde mistrovství probíhá, bylo mnoho rodin nuceně přestěhováno do plechových kontejnerů. Z bezpeč-

nostních důvodů zde byl také zlikvidován pouliční prodej, na němž závisí existence mnoha lidí. „Obchod probíhá pod výlučnou kontrolou sponzorů mistrovství,“ upozornil Jüsten, „takže celé čtvrti kolem stadionů jsou pro pouliční obchod uzavřeny.“

Chudší vrstvy obyvatelstva tedy z mistrovství nic nemají. Není také jasné, k čemu budou stadiony sloužit, až mistrovství skončí. Mistrovství má zvýšit prestiž Jihoafrické republiky, ale na prospěch obyvatelstva, jak se zdá, nemyslí ani pořadatelé, ani světová média.

Michaela Freiová

Foto: ncregister.com

Ohlášena papežská návštěva Británie

Návštěva se bude konat ve dnech 16.–19. září a bude zahrnovat beatifikaci kardinála Johna Henryho Newmana v Birminghamu. Benedikt XVI. navštíví královnu Alžbětu II., jež ho přijme v edinburghském paláci Holyroodhouse. Papež bude předsedat mši svaté v glasgowském parku Bellahouston a ve westminsterské katedrále. Povede také modlitební vigilii v Hyde Parku.

Fides

Belgie: Policejní razie proti církevním představitelům

Ve čtvrtek 24. června provedla belgická policie razii v Lovani a v Mechelen, kde vpadla do jednání církevní komise, jež se zabývá případy zneužití v Církvi. Zabavila 475 spisů o případech, mobily členů komise a počítače včetně soukromého počítače kardinála Danneelse.

Policisté vtrhli i do katedrály svatého Romboutse a kamerami zkoumali vnitřek biskupské hrobky. Biskupy podrobili výslechu.

Papež komentoval incident velmi mírně, ale státní sekretář Tarcisio Bertone ho srovnal s komunistickým pronásledováním Církve.

V pondělí 28. června komise odstoupila, protože bez podkladů nemůže pracovat.

Kathnet

Štrasburk: Slyšení v případě Lautsi vs. Itálie

Evropský soud pro lidská práva uspořádal 30. června slyšení ve věci Lautsi vs. Itálie (případ křížů ve škole). Jako třetí strany se slyšení zúčastnili zástupci vlád Arménie, Bulharska, Kypru, Řecka, Litvy, Malty, Monaka, Rumunska, Ruska a San-Marina. Osmi z desíti států bylo poskytnuto právo vyslovit stanovisko.

Po slyšení začne soud jednat o svém stanovisku; jednání nebude veřejné.

Třicet sedm profesorů práva z jedenácti zemí předložilo psané stanovisko, jež žádá ESLP, aby změnil rozhodnutí sedmičlenného panelu, který rozhodl o zákazu křížů v italských školách. Ve stanovisku se praví, že rozhodnutí ohrožuje celou řadu náboženských symbolů, jež se v Evropě používají, včetně národních vlajek, označení vojenských uniforem atd. „Náboženské symboly a ideje jsou integrální součástí pestrosti evropské civilizace,“ říká stanovisko. Stanovisko profesorů také varuje, že rozhodnutí panelu ESLP nastoluje konflikt mezi státem a náboženstvím. „Při různosti náboženské praxe v Evropě nemá smysl vytvářet sekularistický *společný jmenovatel*. Soud by naopak měl poskytnout státům volnost, aby si strukturovaly vztah církví ke státu podle své tradice, historie a kultury,“ uzavírají právníci.

Pražský arcibiskup Dominik Duka napsal v této věci dopis vatikánskému pozorovateli u Rady Evropy Mons. Aldo Giordanovi. V dopise se říká, že křesťanství stálo u zrodu i vývoje euroamerické civilizace, a proto pouze křesťanské hodnoty mohou udržet Evropu živou a silnou. Arcibiskup píše, že není úkolem Evropského soudu rozhodovat ve věci náboženství a morálky. „Jeho úkolem je operovat v rámci morálky, kterou nám předala řecko-římská a křesťanská civilizace,“ uzavírá arcibiskup.

Europ. Court for human rights, Becket Fund, SIR

Židovský právník kritizuje katolický postup ve věci křížů

Odborník na evropské právo Joseph Weiler kritizuje italskou argumentaci proti zákazu křížů. Říká, že je chybné hájit kříž jenom jako národní a kulturní symbol.

„Je třeba se bezpodmínečně bránit proti zásadě, podle níž jsou náboženské symboly nepřipustné,“ řekl Weiler v rozhovoru s vatikánským rozhlasem. „Pokud mají kříže viset ve veřejných budovách jen z kulturních důvodů, pak si katolíci dávají vlastní branku.“

Někteří se odvolávají na americkou tradici, starou 200 let: tehdy platilo, že neutralitu státu odráží jenom prázdná zeď. Ale tehdy byli všichni američtí občané věřící. Naše dnešní západní společnost je však rozdělena mezi věřící a nevěřící, vysvětlil Weiler. Máme-li našim dětem předat pluralitu a toleranci, pak ne tak, že strháme ze stěn kříže.

Kathnet

Nový kostel v Egyptě

Díky zvláštnímu povolení vlády smí koptská katolická církev postavit kostel v nově budovaném městě jižně od Káhiry. Ke kostelu bude přiléhat škola. Dosavadní žádosti o stavbu kostelů byly neúspěšné. Vláda zde vzala v úvahu, že jde o nově stavěné sídliště a vyhověla rychle (normálně trvá řízení i několik let a povolení musí schválit prezident).

Kathnet

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz. Máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem, můžete se zaregistrovat na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Benedikt XVI: O pojetí rozumu u Tomáše Akvinského

Na náměstí svatého Petra se ve středu 16. června sešlo kolem 15 tisíc lidí, aby se setkali se Svatým otcem a vyslechli si jeho katechezi. Benedikt XVI. se věnoval již podruhé postavě svatého Tomáše Akvinského. Tentokrát se zabýval jeho zásadním filosoficko-teologickým přínosem:

„Dnes bych rád pokračoval v prezentaci svatého Tomáše Akvinského, teologa takových kvalit, že studium jeho myšlení bylo výslovně doporučeno Druhým vatikánským koncilem ve dvou dokumentech: v dekretu *Optatam totius* (č. 16) o výchově ke kněžství a v deklaraci *Gravissimum educationis* (č. 10) o křesťanské výchově. Ostatně, již papež Lev XIII., jeho velký ctitel a promotor tomistických studií, prohlásil svatého Tomáše Akvinského za patrona katolických škol a univerzit.

Hlavní důvod tohoto ocenění spočívá nejen v obsahu jeho nauky, ale také v metodě, kterou si osvojil, zejména v jeho nové syntéze a rozlišení mezi filosofií a teologií. Církevní otcové se střetávali s různými filosofiemi platónského typu, které podávaly úplnou vizi světa a života, včetně otázky Boha a náboženství. Při setkání s těmito filosofiemi sami vypracovali úplnou vizi reality, přičemž vycházeli z víry za použití platónských prvků, aby podali odpovědi na podstatné otázky lidí. Tuto vizi, založenou na biblickém zjevení a vypracovanou za pomoci platonismu korigovaného ve světle víry, nazývali „naše filosofie“. Slovo „filosofie“ nebylo tedy výrazem čistě racionálního systému, který by byl odlišen od víry, nýbrž podával celkovou vizi reality ve světle víry. Tato vize byla zkonstruována ve světle víry, ale osvojena a promyšlena rozumem. Byla to tedy vize, která určitě překračovala schopnosti rozumu, ale která rozum zároveň uspokojovala. Setkání s předkřesťanskou filosofií Aristotela (zemřel roku 322 př. Kr.) otevřelo svatému Tomášovi novou perspektivu. Aristotelická filosofie byla samozřejmě vypracována bez znalosti Starého a Nového zákona a vysvětlovala svět bez zjevení, pouhým rozumem. A tato důsledná racionalita byla přesvědčivá. Stará forma „naší filosofie“ podle Otců tak už nefungovala. Vztah mezi filosofií a teologií, vírou a rozumem, bylo třeba znovu promyslet...“

RaVat

Změny v kurii

Novým předsedou papežské akademie pro život se stal Mons. Ignacio Carrasco de Paula. Bývalý předseda, arcibiskup Rino Fisichella, se stává hlavou nově zřízené papežské rady pro novou evangelizaci. Ignacio Carrasco je profesorem bioetiky na lékařské fakultě římské univerzity *Sacro Cuore*, je členem hnutí *Opus Dei*.

Z vedení kongregace pro biskupy odstupuje kardinál Giovanni Battista Re. Dosaď vadní pozorovatel u OSN, arcibiskup Celestino Migliore, se stává nunciem v Polsku.

Kathnet

„Papeženci“ i nadále vyloučení z následnictví na britském trůnu

Podle listu *Daily Mail* nehodlá konzervativní premiér David Cameron pokračovat v reformním plánu labouristické vlády na změnu „zákonu o následnictví“ – *Act of Settlement* z roku 1701, podle něhož jsou katolíci a osoby s nimi seždané automaticky vyloučení z následnictví na britském trůnu.

Vicepremiér Nick Clegg sdělil, že rozhovory o reformě se státy Commonwealthu jsou uzavřeny a koalice nemá zájem v reformě pokračovat.

Kathnet

Nové dekry kongregace pro kauzy světců

Prefekt kongregace pro kauzy světců, arcibiskup Angelo Amato S.D.B., promulgoval dekry o uznaných zázracích, mučednicích a nositelích heroických ctností.

Mezi mučedníky byl zařazen János Scheffler, biskup rumunského Satu Mare, zabitý v roce 1952.

Mučedníky pronásledování Církve ve Španělsku byli uznáni José Maria Ruíz Cano, Jesús Anibal Gomez Gomez, Tomás Cordero Cordero a třináct členů misijní kongregace Nejsvětějšího Srdce Panny Marie. K nim se řadí Carmelo Maria Moyano Linares a devět dalších karmelitek, zavražděných z nenávisti k víře.

Z německé oblasti byl za mučedníka uznán Johannes Prassek a další dva diecézní kněží, zabití v Hamburku roku 1943.

K nim byla přiřazena vincentinka Marguerite Rutanová, zabitá ve francouzském Dax roku 1794.

VIS

Zneuctění hrobu Mons. Josefa Koukla

Místo posledního odpočinku nedávno zesnulého emeritního litoměřického biskupa Josefa Koukla na Městském hřbitově v Litoměřicích zneuctil zloděj. Událost šetří Policie ČR.

Litoměřický biskup Mons. Jan Baxant k tomu uvedl: „Nejedná se jen o vykradení hrobky biskupa, ale i o zásah a zneuctění svatého místa, kterým každý hřbitov je, což uznávají i lidé víře v Boha zatím vzdálení. Zem hřbitova, svatého pole, je „zavlažována“ slzami truchlících pozůstalých, ale nyní i slzami těch, kterých se bolestně dotýká zneuctění mrtvé lidské schránky biskupa, který navíc vždy všechno, co měl, rozdal. To poslední, co měl, byl pektorál na hrudi a prsten na ruce... Zlovolnost některých jedinců, žijících mezi námi, nás vybízí k úpěnlivým modlitbám, třeba zase i se slzami v očích, za jejich obrácení. Naštěstí, duši zemřelému nikdy nikdo ukrást nemůže.“

TS ČBK

JAKÉ BUDEME MÍT DŮCHODY?

Reformou penzijního systému ke spravedlivějším důchodům a znalostní ekonomice

Český důchodový systém potřebuje zásadní reformu, která by reagovala na nepříznivou demografickou situaci. Reforma by měla směřovat ke změně hodnotového žebříčku společnosti a k zodpovědnému rodičovství a využívat přirozenou mezigenerační solidaritu.

Penzijní reforma je v posledních letech mnohokrát skloňované téma jak ve sdělovacích prostředcích, tak v kampaňních politických stran. Jak by ne, vždyť se jedná o obrovské peníze: každý zaměstnanec dnes přispívá důchodcům 28 % své mzdy. Novináři i politici probírají ze všech možných stran především tzv. *opt-out*: vyvedení části povinných sociálních odvodů na soukromé penzijní spoření. Začátkem června představila tzv. druhá Bezděková komise pro reformu penzí doporučení týkající se penzijní reformy. Na doporučení je znát, že v komisi měli hlavní slovo zástupci penzijních fondů. Ve hře jsou ohromné kapitálové prostředky a o ty se penzijní fondy nemohou nepřihlásit.

Základní problém: nepříznivý demografický vývoj

Je zarážející až nepochopitelné, jak málo se média věnují příčině a základnímu problému penzí: nepříznivému demografickému vývoji u nás a v Evropě vůbec. Maximálně to konstatují jako fakt, který ale penzijní reforma nevyřeší. Přitom penzijní reforma může snadno zásadním způsobem k řešení demografického problému automaticky přispět.¹ Způsobů je celá řada, mne zaujal jeden a to, aby zaměstnanci mohli část svých sociálních odvodů přímo určit na důchod svým rodičům.

Reforma je zvláště důležitá pro mou generaci narozených v sedmdesátých letech, neboť silí obavy, že si zaplatíme důchody dvakrát: Jednou teď, když platíme důchody generacím našich rodičů a prarodičů, a podruhé v našem stáří sami sobě, neboť stávající státní důchodový systém bude v té době už neudržitelný.

Nespravedlnost současného důchodového systému

Současný důchodový systém je založen na „zásluhovosti“, která je však polovičatá a vlastně pokrytecká. Oceňuje zásluhy občana na zajištění důchodů generaci jeho rodičů, ale vůbec nereflektuje zásluhy na zajištění jeho vlastních důchodů. To lze změnit mnoha různými způsoby, např. snížením sociálních odvodů podle počtu vychovávaných dětí;² dal-

ší způsob navrhuje V. Bezděk (a podobně J. Rusnok): „fiskálně neutrální změna struktury daní: zavedení výrazných slev na dani (s možností negativní daně) z příjmu fyzických osob za dítě kompenzovaných adekvátním zvýšením DPH.“³

Nyní velmi preferovanou formou je „spoření“ na důchod v penzijních fondech, stabilita uložených peněz však může být ohrožena turbulencemi finančních krizí. Naopak z myšlenky přímo určit část svých sociálních odvodů svým rodičům je cítit zdravý selský rozum. Důchody přece nejsou vypláceny z nějakých úspor důchodců, ale pouze ze sociálních odvodů lidí, kteří jsou v produktivním věku a odvádějí daně. Rovněž výplaty z penzijních fondů jsou závislé na tom, kolik bohatství vytvoří lidé v aktuálním čase. Penzijní reforma by tedy vždy měla směřovat k tomu, aby bylo co nejvíce vybráno na sociálních odvodech, resp. aby bylo v zemi vytvářeno dostatečné bohatství. Tento fakt znal již moudrý král Šalamoun, který tvrdil: „V množství lidu spočívá důstojnost krále, kdežto úbytek národa je zkáza pro vládců“ (Příslóví 14,28). Pro naši dobu by se slušelo doplnit, že důstojnost spočívá v množství lidu vzdělaného.

Foto: dailymail.co.uk

Znalostní ekonomika

Kdyby se naše generace dozvěděla včas o tomto pravidle tvorby důchodů, bude mít další pádný motiv investovat čas a prostředky do výchovy a vzdělání svých dětí, neboť je pak větší naděje, že z nich budou dobří pracovníci, a přispějí tak vlastně automaticky i k rozvoji znalostní ekonomiky.⁴ Možná si i leckdo odřekne nějaký luxus a raději se pokusí mít dětí více. Nevím, zda je to dobrá známka o naší společnosti, ale každopádně je

známé, že v ní tyto „počty“ fungují velmi rychle. Vzpomeňme si na předvolební plakáty M. Kalouska se slibem, že zajistí razantní zvýšení sociálních dávek: zdvojnásobení rodičovského příspěvku a prodloužení jeho vyplácení na 4 roky. V mnoha případech právě splnění této slibu v roce 2006 bylo pomyslným závažím, které převážilo mezi větším pohodlím s méně dětmi nebo snažením se o dalšího potomka. Malé změny zavedené tehdejším ministrem sociálních věcí P. Nečasem zase rychle vedly v řadě rodin k tomu, že se snaží mít další dítě již za dva roky. Obdobně změna sociálního systému začátkem sedmdesátých let vedla k *baby-boomu*, tzv. generaci „Husákových dětí“. Ať se nám to líbí, nebo ne, naše společnost prostě na tyto pravidla reaguje velmi citlivě a rychle. Na příkladu sociálních dávek prosazených G. Husákem a M. Kalouskem je vidět, že Češi velmi dobře reagují na systémové nástroje státní sociální politiky. Abych nebyl nesprávně pochopen, nepřimlouvám se zde o další zvýšení sociálních dávek. Jde mi o zmírnění znevýhodnění rodin s dětmi v současném daňovém a sociálně-pojistném systému. Za sto let se možná budou děti v dějepise učit o pošetilosti současných systémů. Znevýhodnění rodin s dětmi nemusí být na první pohled patrné, zcela jasně je však pro toho, kdo se rozhoduje zodpovědně vychovávat víc dětí než jedno nebo možná ještě dvě. Vezme-li to čistě ekonomicky, a tak je vychovávána většina lidí v této zemi, vesměs do toho nejde.

Mezigenerační solidarita

Zavedení možnosti určení části svých sociálních odvodů přímo na důchod svým rodičům by učilo obyvatele již pozapomenuté přirozené mezigenerační solidarity. Tuto možnost navrhl již v roce 1985 Paul Demeny ve své studii o propopulační politice v zemích s nízkou porodností,⁵ na niž mne upozornil senátor za Prahu 5 Miroslav Škaloud. P. Demeny nejprve varuje před úvahami o propopulační politice na základě demografických prognóz, neboť skutečnost může být zcela nečekaná, prognózami nepředpovězená, a dokládá to na příkladech. Na druhou stranu však píše, že „extrémní situace vyka-

Foto: Flickr, Collin Key

Současný důchodový systém je založen na „zásluhovosti“, která je však polovičatá a vlastně pokrytecká. Oceňuje zásluhy občana na zajištění důchodů generaci jeho rodičů, ale vůbec nereflexuje zásluhy na zajištění jeho vlastních důchodů.

zované některými dnešními porodnostními diagramy – např. plodnost okolo 1,3 ve střední Evropě –, jsou znaky sociální patologie, které by se zdály volat po energetických protiopatřeních“. Závěrem uvádí čtyři institucionální reformy, které povedou spíše ke změně hodnotového žebříčku společnosti a zodpovědnému rodičovství, než k přímému zvyšování porodnosti bez širších souvislostí a výrazně zatěžující rozpočet. Ve zkratce tyto čtyři reformy jsou:

1. Zvýšení úlohy rodičů ve vzdělávání dětí.

2. Posílení ekonomické bezpečnosti a statusu osoby starající se o děti v rámci jádrové rodiny. Např. prostředky vložené do sociálního zabezpečení jedním z rodičů rovně připadnou oběma. To je mj. obsahem doporučení i současné Bezděkovy komise.

3. „Propojit starobní ekonomické zabezpečení s předchozím plodným chováním... to by se mohlo nejlépe provést vyhrazením vhodně určené části povinných příspěvků na sociální zabezpečení jednotlivců pro transfer jejich žijícím, ale penzionovaným rodičům.“ Mezi první šířitele tohoto principu v Česku patřili dva čelní představitelé ministerstva práce a sociálních věcí: Marián Hošek a posléze také Petr Nečas.

4. Posílení vlivu rodin s dětmi v politickém systému. Děti by neměly být ponechány bez hlasovacího práva až do svých 18 let, ale umožněme rodičům, aby je do té doby v jejich volebních právech zastupovali.

Nezbytnost reformy

Pro zavedení přímé mezigenerační solidarity se asi objeví hodně „ale“. Například bude nutné znovu zavést společ-

né zdanění manželů, na jehož základě bude možné převádět část sociálních odvodů rodičům z obou stran. Dále bude nutné rozšířit platby i na pěstouny a jejich schovance, protože zvláště v současnosti narůstá počet rodin, které děti mít nemohou. Leckdo tedy bude chtít zavrhnout tuto metodu jako příliš složitou, ale v současné informační společnosti lze i složitý systém snadno a levně automaticky zpracovávat, zvláště když by výběr daní a zdravotních a sociálních odvodů prováděl jediný úřad.

Stávající systém penzí potřebuje reformu i proto, že podporuje ty, kdo jen pracují a nemají děti a vlastně trestá ty, kdo mají děti a starají se tak o zabezpečení budoucích důchodů všech. Uvádím zde příběh rodiny, ve které vyrostlo devět dětí a jejich maminka tedy kvůli současnému systému má malý důchod. Do penzijního systému tak z této rodiny přispívá nebo bude přispívat o dost více plátců, než je běžné, a přitom se to na důchodech rodičů neprojeví. V příběhu jsem vypustil jména, aby jej nebylo možné zneužít. Tento příběh jsem posílal již v roce 2008 tehdejšímu ministru financí a sociálních věcí M. Kalouskovi a P. Nečasovi. Tehdy tuto přímou mezigenerační solidaritu neprosazovala

žádná politická strana. Před květnovými parlamentními volbami ji už měly v programech strany tři.

*Pavel Peterka
(mezititulky redakce)*

Poznámky

¹ A naopak stávající důchodový systém je jednou z příčin nízké porodnosti. Není jedinou. Další uvádí ve své nekonvenční analýze J. Pánek z Historického ústavu Akademie věd ČR, viz článek „Jsme všichni v Evropě na jedné lodi“, *Akademický bulletin* č. 3, 2010, <http://abicko.avcr.cz/cs/2010/03/03/>. Vyšlo též v revue *Universum* č. 2, 2010.

² M. Potůček, „Děti? Starost, radost“, *Ekonom*, č. 24, str. 24, 17. 6. 2010, příloha ke stati J. Pravce a B. Hrušky „Důchodová reforma. Hýčkejte si své děti“, <http://ekonom.ihned.cz/>.

³ Zápis č. 5 z jednání Poradního expertního sboru ministra financí a ministra práce a sociálních věcí (2. 3. 2010).

⁴ Pojmem „znalostní ekonomika“ se obvykle myslí ekonomika, která maximálně využívá lidský kapitál (znalosti, zkušenosti, dovednost). Zájem o znalostní ekonomiku pak pramení především z toho, že se očekává, že tato ekonomika vykazuje vysokou přidanou hodnotu (je velmi produktivní), a tato hodnota pramení do velké míry z lidského kapitálu.

lu. Proto se v tomto typu ekonomiky mohou platit vysoké mzdy a existuje v ní vysoký životní standard. Podle Jana Švejnara, www.jan-svejnar.cz/.

⁵ P. Demeny, „Pronatalist Policies in Low-Fertility Countries: Patterns, Performance and Prospects.“ *Population and Development Review*, A Supplement to Vol. 12, Cambridge University Press, str. 335–358, 1986.

*Pavel Peterka (1970),
vystudoval ČVUT
v Praze, pracuje
v oblasti výzkumu
a vývoje optických
vláken a vláknových
laserů.*

Zavedení možnosti určení části svých sociálních odvodů přímo na důchod svým rodičům by učilo obyvatele již pozapomenuté přirozené mezigenerační solidaritě.

Můj příběh

Je mi 60 let, manželovi 62. Narodilo se nám devět dětí. Žijeme v malém městečku s nejmladším patnáctiletým synem. Pět synů je ženatých, dvě dcery vdané, nejstarší syn zahynul při autonehodě. Máme 13 vnoučat. Pracovala jsem jako účetní tři roky po ukončení střední zemědělské školy. Potom jsem se až do důchodového věku starala o děti a domácnost. A starám se dosud. Když se ohlédnu zpátky, jsem moc ráda, že jsem mohla být s dětmi doma. Zvykli jsme si na jeden plat a na to, že si leccos vyrobíme sami, naše děti nikdy nechodily do školní jídelny. Podařilo se nám za pomoci přátel a spolu s dětmi postavit dům. Před tím jsme bydleli 11 let v paneláku a mám hezké vzpomínky na to, jak jsme pro děti stavě-

li u paneláku hřiště nebo si chodili hrát do blízkého lesa. Sedával nás houf maminek s dětmi v pískovišti, ale za pár let šla většina mamin do práce a na soudcování fotbalu a sporů mezi dětmi jsem tam často zbyla sama. Bavilo mě to, byla jsem ráda, že jsem blízko svých dětí a znám jejich kamarády. Nebylo mi těžko vzít ke svému houfu dětí do hry nebo do lesa ještě další děti, jejichž rodiče byli unavení z práce. Založili jsme s manželem před 30 lety oddíl Cvičení rodičů s dětmi. Přišlo nám normální, že jsme se věnovali i dalším dětem a jejich rodičům. Musím říct, že jsme nikdy neměli nouzi, že všechny naše děti mohly vystudovat střední školu a šest z nich i vysokou školu. (Věřím, že ještě další dvě vysokou školu dostudují). Píšu to

jako důkaz toho, že bylo moc dobré, že jsem se mohla dětem věnovat a nemusela jsem chodit do zaměstnání.

Přála bych každé mámě, která chce být s dětmi doma, aby tu možnost měla. Aby ji nečekalo za celoživotní námahu takové překvapení jako mě, když mě přišel výměr důchodu 2080 Kč, dnes mám 3150 Kč. Tenhle dopis nepíšu proto, abych měla větší důchod, ale proto, aby byla oceněna práce rodičů, kteří dají přednost péči o děti před zaměstnáním. Moje zkušenost je, že je to dobré rozhodnutí a při té krásné práci s dětmi by žádnou mámu nemělo znepokojovat, že na stáří budou její děti víc přispívat těm, kteří pro práci na děti neměli čas.

napsáno v listopadu 2008

Ohlasy

Odpověď pracovníků Bezděkovy komise

Vážený pane,

PES vznikla před několika týdny jako poradní sbor MF a MPSV k přípravě návrhů opatření v oblasti reformy důchodového systému. Předpokládá se, že skupina vedená Vladimírem Bezděkem jednoduše provede aktualizaci výpočtů dlouhodobých projekcí fungování stávajícího systému a jednak, že navrhne několik variant možností, jak tento systém do budoucna reformovat.

Je dnes poněkud předčasné odhadovat, kterým směrem se tyto reformní návrhy budou ubírat. Nicméně očekávám, že mezi diskutovanými bude i varianta, která se bude zabývat tím, jak v podstatě zmírnit jistou nevstřícnost vůči rodině a výchově dětí založenou v dnešním důchodovém systému. Je totiž více než zřejmé, že i do budoucna zůstane rozhodujícím tzv. průběžně financovaný pilíř důchodového zabezpečení. Jeho podstata

v zásadě není finanční, nýbrž je to mechanismus k zajištění mezigenerační solidarity. Aby tento mechanismus mohl i do budoucna spolehlivě fungovat, neobejde se bez přirozeného a početně vyváženého střídání generací. Pak je jasné, že děti jsou de facto jediným reálným příspěvkem k dlouhodobé udržitelnosti tohoto pilíře. Odtud tedy plyne i úvaha o potřebě zahrnout tuto skutečnost do parametrů systému. Do jaké míry a jakou formou se nakonec tyto úvahy objeví v návrzích odborné skupiny PES, je těžké dnes předvídat. Nicméně jsem si jist, že budou seriózně zvažovány.

18. února 2010

Z odpovědí senátorů a senátorek

Vážený pane inženýre,

děkuji Vám za mail z 6. června, ve kterém se vyslovujete k reformě penzijního systému. Chtěl bych Vás ujistit, že většina myšlenek obsažených ve Va-

šem mailu je mi blízká, či alespoň sympatická, a to ať již se jedná o dnešní znevýhodnění rodin s více dětmi, či o možnost část svého odvodu sociálního pojištění předurčit na výplatu důchodu právě svých rodičům (pěstounům).

Diskuze o podobě penzijní reformy nepochybně dlouhodobě sledujete, a tak jste tedy nemohl přehlédnout, že výstupy tzv. Bezděkovy komise č. 2 – nebo-li PES jdou poněkud jiným směrem, než kam cílí Vaše návrhy.

O její výsledné podobě však ještě není ani zdaleka rozhodnuto – zatím se o jejích variantách začíná spíše diskutovat. Je tu nepochybně prostor – zejména v médiích – předložené návrhy podrobit analýze a případně navrhnout možné směry, kudy by se měla její finální varianta ubírat. Měl byste této možnosti naplno využít a pokusit se přesvědčit další o jejich užitečnosti.

S pozdravem

Milan Štěch, 7. 6. 2010

WILHELM REICH: OTEC SEXUÁLNÍ REVOLUCE

Seriál Architekti kultury smrti (18)

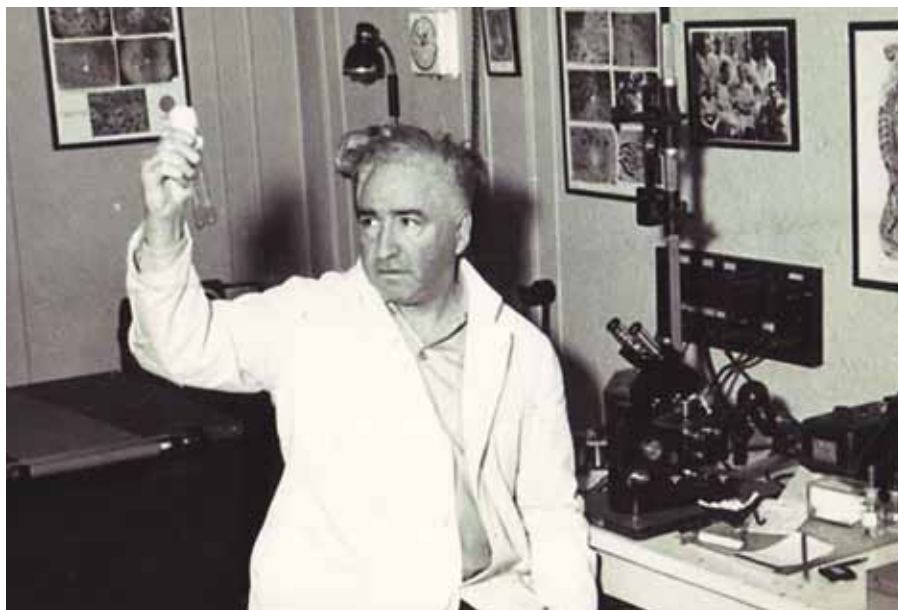
Jeho cílem nebylo nic jiného než strhnout všechny kulturní a sociální masky, všechny formy autority, aby bylo dosaženo totální revoluce, v níž se člověk zcela osvobodí od tyranie morálky a svědomí.

[Dodnes přetrvává obrovský vliv muže, který spojoval marxismus a psychoanalýzu se zenovým buddhismem a zemřel v psychiatrickém oddělení věznice.](#)

Sexuální revoluce je pojem, který bývá většinou vztahován k šedesátým létům. Není to však přesné. Samotný pojem byl používán jako mediální zkratka již v letech dvacátých v návaznosti na Freudovo osvobození libida. Tímto slovem bývá většinou označován řízený (tedy nikoli nahodilý) společensko-politický proces ústící ve změny sexuálního chování západní společnosti. Během něj došlo k posunu ve vnímání sexuality, popření tradičních norem a rozvinutí nového, relativizujícího etosu v oblasti sexuality.

Šedesátá léta jako by se snažila popřít těžce získané hodnoty poválečné západ-

ní společnosti: ekonomickou prosperitu, důraz na rodinu i jistou stabilitu morálky, stejně jako jasné ideové vymezení společnosti vůči ideologii marxismu. Nástup kultury květinových dětí nepřinesl jen posun v diskursu studené války, kdy mladá generace fakticky zpochybňovala sílu sovětského bloku, ale zejména hlásání „volné lásky“. V praxi to znamenalo, že miliony mladých lidí hlásaly otevřený sex mimo manželství. Brzy se pod tlakem komerčních zájmů farmaceutického průmyslu prosadil objev roku 1960, antikoncepční pilulka. Většina západních zemí postupně legalizo-

Wilhelm Reich. Foto: kultur-online.net

vala potrat. Nahota na veřejnosti a pornografie se staly běžnou součástí života. Nástupu pornografie předcházely obrovský posun v debatě o sexualitě – zejména co do kvantity. Otevřený dialog o šokujících tématech sexualitě se stal všudypřítomným, zejména díky nástupu masmédií, především televize.

Roku 1957 zemřel ve federální věznici v Lewisburgu v Pensylvánii Wilhelm Reich, muž, který si více než kdokoli jiný zaslouží titul „otec sexuální revoluce“. Jeho revoluce si kládla za cíl osvobodit lidstvo od represe v oblasti sexuální morálky. Nevyhnutelně však vedla k pravému opaku: tyranie tělesnosti přebila duchovní dimenzi člověka, rozum, svobodnou vůli, schopnost k lásce a společenství. Romantická snaha zakázat jakékoli zákazy se ukázala být cestou do pekel.

Dětství a mládí

Wilhelm Reich se narodil na Haliči roku 1897. Jeho otec byl bohatý statkář; prosperoval natolik, že si mohl dovolit vydržovat kromě zemědělských dělníků i kuchařku, služebnou a chůvu. Leon Reich vládl rodině despoticky a vyžadoval naprostou poslušnost. Zřekl se židovského náboženství a vystavoval své syny přísně sekulární výchově. Wilhelm se už v osmi letech prohlásil za „přesvědčeného ateistu“.

Reichova revoluce si kládla za cíl osvobodit lidstvo od represe v oblasti sexuální morálky. Nevyhnutelně však vedla k pravému opaku: tyranie tělesnosti přebila duchovní dimenzi člověka, rozum, svobodnou vůli, schopnost k lásce a společenství.

Z Reichovy autobiografie *Vášeň mladých*, jež byla vydána posmrtně roku 1988, toho víme poměrně mnoho o raném Reichově prožívání intimity. Výčet je znepokojující a odpuzující: bez sebe-menšího náznaku studu popisuje, jak už ve čtyřech letech pozoroval soulož služebné s kočím, přiznává se k prvnímu pohlavnímu styku s kuchařkou v jedenácti letech (!), popisuje svou nadměrnou sexuální apetenci, sexuální zkušenosti se zvířaty na statku, vyznává se z pozdější závislosti na nevěstincích.

Ve třinácti letech se dozvěděl o vztahu své matky s mladým mužem, který přicházel, kdykoli Leon Reich opustil statek. Wilhelm byl zmaten a znechucen; aby se pomstil matce, informoval

o její nevěře otce. Ten matčina milence zastřelil; matka poté spáchala sebevraždu otrávením. Cizoložství, podle jejího přesvědčení, bylo neodpuštělné. Leon Reich však nedokázal bez ženy žít a záměrně se vystavoval mrazu, aby chytil zápal plic. Žil ještě čtyři roky, zemřel na tuberkulózu. Sedmnáctiletý Wilhelm byl osudem silně poznamenán. Autoritativní, ale v jádru slabošský otec v něm vypěstoval odpor k autoritám, konvencím, příkazům a nařízením.

Reich nepochopil pravý účel lidské sexualitě s jejím přirozeným směřováním k lásce v manželství a otevřenosti novému životu. Chápal ji jen na základě vlastní zkušenosti zraněného muže posedlého sexem.

Stoupenec marxismu

Studoval medicínu ve Vídni a roku 1922 si jej Freud vybral jako svého asistenta na Psychoanalytické poliklinice. Reich byl nadšeným stoupencem marxismu. Byl členem Rakouské komunistické strany, ale roku 1930 byl vyloučen. „Strana... slibuje ráj na zemi a vyloučila mne, protože bojuji za práva dětí a dospívajících na přirozenou lásku,“ podotkl tehdy. Hovořil přitom o svých výzvách dětem, aby bojovali proti každé autoritě, stejně jako obhajobě pohlavního styku mezi nezletilci. Téhož roku se stěhuje do Berlína a vstupuje do komunistické strany v Německu.

Byl přesvědčen o tom, že společnost je nemocná a zároveň nespravedlivá. Chtěl poskytnout grandiózní terapii nejen na soužení jednotlivců, ale i na patologie celé společnosti. Aby to uskutečnil, cítil, že je nezbytné propojit s marxismem Freudovu psychoanalýzu v jednu velkou teorii, jež osvobodí jedince i společnost.

Boj proti autoritě

Reich byl vlastním posláním revolučně přímo posedlý. Obviňoval marxisty i freudovce z vlačnosti a nesmělosti. „Není pochyb o tom, že sexuální revoluce je na pochodu a žádná síla ve světě se jí nepostaví,“ poznamenal si. Revoluci chápal mnohem hlouběji a zásadněji než kterýkoli marxista. Jeho cílem nebylo nic jiného než strhnout všechny kultur-

ní a sociální masky, všechny formy autority, aby bylo dosaženo totální revoluce, při níž by se v plnosti a čistotě ukázala skutečná lidská bytost. Aby se to mohlo stát, je třeba zlikvidovat jakékoli stopy freudovského superega. Svědomí považoval Reich za „první tyranii“, je proto nezbytné se zbavit nejen svědomí, ale i morálky a kárajícího hlasu autority, jen tak se ukáže skutečná, hlubinná přirozenost člověka.

Jean-Jacques Rousseau tvrdil, že zdrojem všeho zla je civilizace a odmítal křesťanský koncept prvotního hříchu. Člověk podle něj nachází svou blaženost v původním stavu nevinnosti. Wilhelm Reich se touto myšlenkou inspiroval a rozvedl ji tak, že prvotní hřích je strachem ze sebe sama.

Já je podle Reicha impulzem v jádru erotickým, instinktem, který je výrazně pod úrovní osobnosti. Člověk začíná proti sobě obracet zbraně tím, že začíná myslet. „Myslím, tedy jsem... neurotik.“ Myšlení Reich vnímal jako nástroj potlačení pudového já; hlavním zdrojem potlačení byla rodina. Je proto třeba ji zničit. Reich obdivoval kurtizány pro jejich nespoutanost a odmítnutí rodiny. Svou první ženu donutil, aby dala děti vychovávat do marxistické komuny.

Založení orgonomie

Roku 1933 uprchl jako komunistka před Hitlerem do Skandinávie a odtud do Kalifornie, kde se stal rychle populárním. Roku 1939 oznámil Wilhelm Reich objev nové, dosud neznámé energie, *orgonu* – základního energetického stavebního prvku života ve vesmíru. Dospěl k přesvědčení, že orgon má kosmický původ a nevzniká v těle, ale člověk je jeho přijímačem. O tři roky později zakládá Orgonový institut a novou vědu, jež na něm měla být studována – orgonomii. Orgon měl být, zjednodušeně řečeno, energií libida. Reich tvrdil, že je schopen orgon měřit i uchovávat; vynalezl orgonovou komoru, v níž prováděl své terapie. Orgon dokonce viděl; měl vydávat příjemné modrozelené světlo. Akumulátory orgonové energie prodával za 225 dolarů. Později objevil další energii *DOR* – smrtící orgonovou energii, kosmickou obdobu Freudova pužení k smrti.

Odsouzení za podvody

Svémi obchodními aktivitami vzbudil pozornost amerického Úřadu pro potraviny a léčiva (FDA), který ho obvinil z podvodu. Po sedmi (!) letech vyšetřování úřad v únoru 1954 konstatoval, že orgonové akumulátory nefungují a nemohou fungovat, protože orgon neexistuje. Reich byl odsouzen na dva roky vězení za pohrdání soudem a porušení zákona o potravinách a léčivech.

Nejprve vykonával trest ve federální věznicí v Danbury ve státě Connecticut. Poté, co psychiatr konstatoval, že Reich trpí paranoiou, byl převezen do Lewisburgu, věznice s psychiatrickým oddělením, kde se jeho neslavná životní pouť skončila.

Nová vlna popularity

Roku 1960 soud přezkoumal oprávněnost zákazu prodeje jeho spisů a výrobků (který trval od roku 1954) ve prospěch Reicha. Reich se stal populárním, prestižní nakladatelství vydala většinu jeho spisů, včetně *Funkce orgasmu* a *Charakterové analýzy*. Punc zakázaného autora zpečetil pověst Wilhelma Reicha jako mučedníka.

Reich sám sebe viděl jako vizionáře a proroka; svá díla stavil na roveň s Darwinem, Nietzsche, Leninem a dokonce Aristotelem. Je možné brát vážně člověka, který se prohlásil za „léčitele lidstva“ a zároveň nás informuje, že „už nemůže žít bez nevěstinců“?

Karikatura lásky

Přestože Reich mluvil o „lásce“, neměl na mysli nic vyplývajícího z osobní svobody, určeného pro dobro druhých; láska pro něj byla elektrickým impulzem, který dokázal vyrábět ve svých akumulátorech. Šílená vize o uzdravení světa ho dovedla do samoty vězeňské cely. Revoluční pokus očistit svět od útlačku skončil potlačením osobnosti a karikaturou lásky. Reich byl zcela uzavřený kritice a sebereflexi. Chyběl mu jakýkoli nadhled, kritiku odsuzoval jako „emocionální mor“.

Čtyři roky před smrtí publikoval Reich knihu *Vražda Krista*. Ve svém životě nepotkal Spasitele světa. Nazaretského mistra představuje ve světle svých zvrá-

ných psychologických koncepcí. Jeho nemoc je z tohoto díla jasně zřetelná.

Podpora kultury smrti

I přes svou naprostou nevědeckost, evidentní duševní poruchu, nihilismus a aroganci přetrvává Reichův vliv na moderní intelektuály: radikální feministky, levicové akademiky, odpůrce rodiny, sexuology i samozvané experty na sexuální výchovu. Orgonový institut byl obnoven a nadále publikuje.

V čem spočívá zásadní a stále živý přínos otce sexuální revoluce kultuře smrti? Reich byl přesvědčen, že společnost nebude uzdravena, budou-li existovat konvence. Proto navrhoval zavést do škol masovou sexuální výchovu. Ta by vystavila děti od nejranějšího věku sexuálně explicitním podnětům, včetně patologických. Děti by se tak staly trojským koněm destrukce tradičních struktur ve vlastních rodinách. Sexuální výchova, která je postupně zaváděna do škol v celém západním světě – pod jeho vlivem i mimo něj –, je tak jasným plodem kultury smrti.

Josef Mudra

(mezititulky redakce)

Seriál vzniká podle knihy

Donald De Marco – Benjamin Wiker:
The Architects of the Culture of Death.

Ignatius Press, San Francisco 2004,

ISBN 1-58617-016-3, 410 stran.

I přes svou naprostou nevědeckost, evidentní duševní poruchu, nihilismus a aroganci přetrvává Reichův vliv na moderní intelektuály: radikální feministky, levicové akademiky, odpůrce rodiny, sexuology i samozvané experty na sexuální výchovu. Orgonový institut byl obnoven a nadále publikuje.

KNĚZ V LITERATUŘE

Studie Ferdinanda Castelliho o vývoji postavy kněze v novověké beletrii (dokončení)

Tajemství kněze, člověka, který působí *in persona Christi*, který se vzdává sebe, aby byl zcela pro druhé, přitahuje pozornost novověkých spisovatelů. Všimají si nejenom vznešenosti jeho poslání, ale také obtíží, které znesnadňují věrnost přijatým závazkům.

Především svědci

Michel de Saint-Pierre cituje následující slova, napsaná na zdi, kde bydlí abbé Le Virioux, hlavní postava románu *Noví kněží*: „Být svědkem, to znamená stát se tajemstvím, žít takovým způsobem, že vlastní život by se nedal vysvětlit, kdyby neexistoval Bůh.“ Je to výrok kardinála Suharda a shrnuje aspekt, který podle moderní literatury má být ztělesněn v knězi. Slova se opotřebovala, ať kněží mluví životem. Ať mluví, aby potvrzovali skutečnost Boha, důstojnost člověka vykoupeného Kristem, naléhavost evangelijního poselství.

Abbé Forcas v Muariacově románu *Černí andělé*¹ je považován za bezvýznamnou osobu, ale malý farář vyznačuje takové vnitřní světlo, že pouhá jeho přítomnost zneklidňuje duše otupělé hříchem. Má ve vysokém stupni ducha pokory, chudoby, lásky a modlitby. Když se s ním setká Gabriel Gradère, génius zla, otřes ho doslova vyhodí z kolejí a odhalí se mu nový svět.

V románu *Světki jdou do pekla* líčí Gilbert Cesbron (1913–1979)² patera Petra jako svědka Boží lásky v pařížském předměstí, kde už Kristus nepobývá. Není to žádný revolucionář, nýbrž kněz, který bere vážně příkázání lásky, který ztělesňuje důležitost misionářské Církve, který ve jménu svého kněžství odmítá komfort tradičních farností ve prospěch velké farnosti *displaced persons*. Vydává se rizikům a také chybí, ale jeho svědectví činí církev věrohodnou a otevírá duše působení milosti.

Maďar Béla Just (1906–1954) vypráví v románu *Šibenice a kříž*³ o kaplanovi odsouzených k smrti, který už nesnáší být jenom rozsévatelem „pěkných slov“.

Aby zachránil mladíka odsouzeného k smrti, pomůže mu utéct z vězení a zaujme jeho místo.

Eugène Ionescu (1909–1994)⁴ ve svém knižním díle *Maximilien Kolbe* líčí poslední dny mučedníka v koncentráku Osvěncim. Zapomíná na všechno a žije pouze pro druhé: aby je utěšoval, aby jim žehnal a naslouchal. Odmítá vysvětlovat slovy své kněžské povolání: chce je ztělesnit tím, že se stává darem lásky pro všechny.

V dramatu *Vražda v katedrále* od T. S. Eliota (1888–1965) tvrdí arcibiskup Becket s hrdostí, že chce být Kristovým svědkem tím, že pro něho prolíje krev: *Ne zrádce krále/ Já jsem kněz/ křesťan spasený Kristovou krví/ ochoten platit svou krví/ Toto je znamení Církve/ vždycky/ znamení krve.*⁵

Mezi krizemi a dramaty

Současní autoři si jsou vědomi, že život kněze není vůbec snadný. Vyžaduje stálé úsilí, někdy i hrdinské, aby kněží zůstali věrni závazkům, které přijali při svěcení. Vědí také, že kněžský charakter je opravňuje proměňovat chléb v Kristovo Tělo a odpouštět hříchy, ale neodstraňuje přirozené potřeby, ba dokonce je vyžaduje, svádí je do plodných a trvalých ústí.

Pater Stephen Fermoye, hlavní postava románu *Kardinál*, který napsal v roce 1963 H. M. Robinson,⁶ je plně knězem a plně člověkem. Protože je zdravý a normální, vnímá kouzlo žen a volání či vábení lidské lásky. Setkal se s komtesou Ghislanou Falerni a byl jí uchvácen. Když ji po sedmi letech znovu uvidí, krása té ženy, její hlas, její kouzlo vpadnou do jeho duše a snaží se zaplavit jeho kněžství. Fermoye je vyburcován a rozhodne se neodkladně bojovat. „Krok

Foto: Wikimedia Commons

Současní autoři si uvědomují, že život kněze není vůbec snadný. Vyžaduje stálé úsilí, někdy i hrdinské, aby kněží zůstali věrni závazkům, které přijali při svěcení. Vědí také, že kněžský charakter je opravňuje proměňovat chléb v Kristovo Tělo a odpouštět hříchy, ale neodstraňuje přirozené potřeby, ba dokonce je vyžaduje, svádí je do plodných a trvalých ústí.

za krokem obraz Ghislandy Falerni vybledne a její hlas se stane mdlý. Jako vlna přílivu, jež se stáhne z pláže, stáhne se ze srdce Stephena a zanechá ho samotného před svatostánkem.“ Pokušení se vrátí, protože kněžství nechrání před zlem, ba někdy jen vyhrotí vábení, ale věrnost modlitbě a přijímání svátostí nakonec převládnu.

Krise a dramata kněze také vyvolává vysluhování svátosti smíření. Stává se, že styk s hříchem vyvolá zmatky a vede k nerozvážným postojům. Hrdinou románu *Středa Svatého týdne* od Argentince Manuela Gálveze (1882–1962)⁷ je P. Eudocio Solanas, zbožný a věrný kněz. „Celý svůj život strávil ve zpovědnici a zde kotvila a krvácela jeho sensibilita. Zde trpěl s lidmi a pro lidi. Trpěl s Kristem a pro Krista. Každý den obnovovaly zpovědi v jeho těle a v jeho duši mučednictví Golgoty.“ Umírá jako mučedník svého poslání.

Obětí zpovědního tajemství je abbé Crémieu, hlavní postava románu Maurice Chavardésa *Let sršně* (1992). Mladý Alžířan je obviněn z vraždy francouzské dívky, i když je nevinen. Abbé Crémieu se doví, ovšem ve zpovědnici, že původcem zločinu je vážený doktor, který však odmítá prokázat nevinu Alžířana, přistěhovalce ve Francii. Když se kněz doví, že ten ponížený a zoufalý nevinný člověk se ve vězení oběsí, je zachvácen pokušením odhalit pravdu. Ale to by zradil zpovědní tajemství. Nemůže a nechce. Avšak nedokáže už žít v zemi, kde dochází k takovým nespravedlnostem. Opouští Francii a uchýlí se do kláštera v pohraničí mezi Sýrií a Irákem, odloučený od světa.

Drama rozpoutané službou ve zpovědnici, konanou bez pochopení a milosrdenství, vypráví Mario Pomilio (1921–1990) v intenzivním románu *Pták v kopolu*.⁸ Autor varuje před postojem, kdy se rozebírá hřích a zapomíná se, že lidské srdce je tajemství. Zpovědník musí mít odvahu ponořit se do prozřetelnosti a dobroty Boha, chce-li i nadále vykonávat službu smíření.

Složité a silně vnímané je drama, které prožívá don Enrico Cini v románech *Neužitečný služebník* a *Prázdný oltář*, které napsal Rodolfo Doni (1919)⁹. Vzdělaný, čestný a velkomyslný mladý kněz se

Foto: cjonline.com

Být svědkem, to znamená stát se tajemstvím, žít takovým způsobem, že vlastní život by se nedal vysvětlit, kdyby neexistoval Bůh.

zamiluje do Claudie a sdílí s ní hlubokou a blahodárnou lásku, která zahrnuje duši i tělo, a jež mu umožňuje objevit nový rozměr života. Konflikt mezi věrností kněžskému závazku a láskou k ženě mu brzo prezentuje svou dramatickost, naléhavost otázek. „Proč ale knězi, jemuž více než komu jinému je přikázáno milovat, je pak upřen tento lidský cit, jímž je láska k ženě a dětem?“ Má-li se kněz otevřít druhým, proč mu není dovoleno manželství, jež je povznášející a nejúplnější otevřenost? Může opustit dívku ve jménu nějakého církevního zákona?

Prázdný oltář se znovu zabývá životními osudy *Neužitečného služebníka* a dále je rozvíjí. Je to výkaz – téměř poetické zpytování svědomí – trýzně kněze, který nesmí celebrovat eucharistii, protože je ženatý. „Ano, trýzní mé srdce myšlenka na můj prázdný oltář.“ Zůstane po boku Claudie, ale je pro něj těžké znovu se přiblížit ke svému „prázdnému oltáři“, aniž by slavil eucharistii, a věnovat se „pokorné službě těm, s nimiž se setkal a které pak krok za krokem opustil.

Témata, kterými se Doni zabývá, jsou naléhavá. Tři především: bolest, autoritarismus a neúprosnost Církve-instituce, celibát. Postoj autora je proniknut láskyplnou poslušností k Církvi, i když její rozhodnutí nepřesvědčují.

Mezi nepochopením a odmítnutím

V románu *Farizejka* Mauriac tvrdí, že kněz je záhada, nepochopitelná jemu samému. Tvrzení je v podstatě správné, protože se v něm naplňuje tajemství člověka, který působí *in persona Christi*. A následkem toho je kněz, odpojený od křesťanského dogmatu, nepochopitelný. Ignazio Silone (1900–1978), vážený autor s náboženským cítěním, vylíčil vedle servilních a omezených kněží jiné, obdivuhodné svým altruismem, mravní důstojností a nekonformní. Jsou to ryzí kněží? Podle jeho názoru ano, protože ztělesňují socialistický ideál, který je také – jak on věří – ideálem pravého kněze. U těchto socialistických kněží nadpřirozený prvek buď neexistuje nebo je mizivý. A proto jsou to lidumilové a dobrodinci lidu, nikoli autentičtí kněží. Výjimku tvoří Celestin V. v dramatu *Dobrodružství ubohého křesťana*.¹⁰

Téměř protikladem Silonových socialistických kněží je don Ardito Piccardi, hlavní postava románu *Nebe a země* od Karla Coccioliho (1920–2003).¹¹ Je plný duchovního napětí, stále bojuje pro

ti Satanovi; chybí mu důvěra v milost, nezná radost Vzkříšení ani energii duše, která žije Bohu na očích. Ztracený a naplněný úzkostí, že podlehně hříchu našeho života, dělá dojem vojáka, velkodušného a odvážného, který se vrhá do válečné vřavy beze zbraní. Ví, že existuje tahle výzbroj – milost, modlitba, důvěra v Pána –, ale obelstěn Zlým duchem je nedokáže použít. Je smutná podívaná na tohoto kněze, ale připomíná, že život je boj proti zlu, že pokrytecký formalismus zohyzdí duši, že víra vyžaduje odvahu.

Albert Camus (1913–1960) v románu *Mor* vyjadřuje nepochopení nad tím, jak P. Paneloux může ospravedlnit svou víru při pohledu na utrpení nevinných. Obraz, který spisovatel o P. Panelouxovi podává, je ve skutečnosti karikaturou kněze. Chybí v něm pohled na Krista, který na sebe bere utrpení a proměňuje je, a svým zmrtvýchvstáním dává základ naději.

Nesmyslné a potrhle je pojetí kněze, které nabízí Giorgio Saviane (1916–2000). Don Claudio Lisi v románu *Táta se stane otcem* je anomální kněz, vyvádí z rovnováhy. Spíše než by hlásal evangelium, vypracovává programy, v nichž zmizel křesťanský prvek. V pochybném a zmateném románu *Getsemany* je mše svatá chápána jako „vynález člověka, aby dosáhl Boha každý den“ a přitom se užívají „magická slova“ a alegorické opakování potřeby prolévat krev za bližního. Kněžství je jenom „forma“, v níž je třeba se pohybovat, aby se naplnila tato potřeba.

Zvláštní pojednání by zasluhovala prezentace P. Pjotra Roanova, hlavního představitele románu *Důstojný pán* od Vittorina Andreoliho (1940).¹² Je to pravoslavný kněz řádu sv. Basila, vyslaný z Moskvy do Říma, aby přednášel teologii na Institutu rusko-pravoslavné církve. Sestra Anna, mladá karmelitka, jeho žákyně, ho zaujme elegancí svého chování, inteligencí a otevřenou myslí, ale i tajemstvím, které se v ní skrývá. Neodolatelná přitažlivost vrhá jednoho do náruče druhého v naprostém splynutí duší i těla. Obrátí se zády ke všemu a žijí své dobrodružství v posvátném duchu a zbožšťují je. Toto „zbožštění“ erotu popisuje v románu směsice tvrzení a epizod – obojetných, výstředních, někdy rouhavých –,

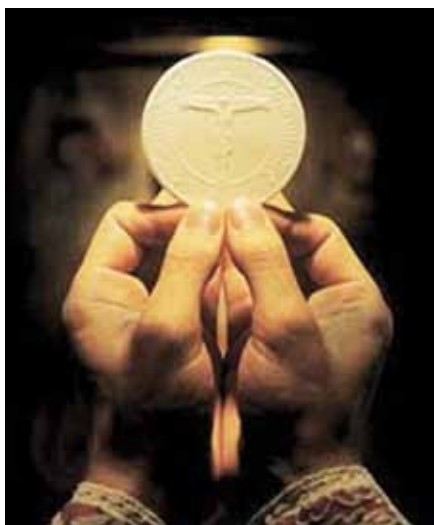

Foto: gettomass.com

Ať se stravuje můj život jako hostie, aby oni žili v tobě a ty v nich věčně. (Karl Rahner)

z nichž zmizela tradiční víra. Na její místo nastoupilo náboženské pojetí plné zášti proti Církvi, dogmatu a církevním institucím. Erotické vzplanutí vymazalo nebo zvrátilo v mysli otce Rosanova nosné prvky kréda a „svrchovanou shodu“ (jak píše Pavel VI. v encyklice *Sacerdotalis caelibatus*), že kněžství a celibát nejsou rozděleny. Román obsahuje některé pozitivní prvky: náboženské zanícení, hledání Boha, primát lásky, mateřský cit, ale všechno se rozptýlí v teologickém blouznění hlavní postavy.

Někteří spisovatelé kněze odmítají, protože v něm spatřují ctižádost, kariérismus, světskou marnivost: Jorge Amado (*Santa Barbara dei fulmini*), Graham Greene (*Il console onorario*), Gino Montesano (*Così non sia*), Goffredo Parise (*Il prete bello*). Julien Green odmítá kněze, jak vyznává ve svém *Journal*, když odhalí, že koketuje se sekularismem. „Mladý seminarista, kterého se ptám, zda čte mystiky, mi odpovídá bez váhání: ‚Ne! Jean Jacques Rousseau.‘“ Jakými knězi mohou být tito romantikové v kvašení? Jsou také někteří – poznamenává spisovatel –, kteří by chtěli nahradit modlitbu činností, jiní „mluví o morálce, energii, vůli a nechávají stranou nadpřirozené. Studují evangelijské texty, aby objevili,

jaký byl Ježíš. Jeho božství je zajímavá už méně, nebo vůbec ne. Neříkám, že je to všeobecný jev, častý však je.“

Myslíme si, že v tomto bodu je nutné připomenout, i když jen letmo, že mnoho současných spisovatelů, převážně italských, prezentuje kněze v kladném duchu, v jeho dvojitěm lidsko-božském rozměru. Užívají různé rejstříky – realistický, poetický, dramatický, psychologický – a rozmanitě je také pozadí, protože kněží působí v konkrétních dějinách. Avšak prvek, který je vysvětluje a vede, je totožný: pokračovat v díle Krista v jejich posvěceném lidství.

Tedy Ty, pouze Ty

Uváděli jsme o knězi protichůdné souhrny. P. Karl Rahner na jedné stránce zalité vysokou teologií a poezií vyjadřuje tuto pravdu takto: [...] *je-li má slabost vtažena do oné Tvého Syna [...], tedy Ty, pouze Ty v jeho tajemství, změň mou formu služebníka ve svátostnou formu, pod jejíž ubohosti ty jsi chlebem života pro mé bratry. Ať se stravuje můj život jako hostie, aby oni žili v tobě a ty v nich věčně.*¹³

Přeložil P. Josef Kolářek SJ
Redakčně upraveno, kráceno

Poznámky

¹ Srov. F. MAURIAČ, *Angeli neri*, 1937.

² Srov. G. CESBRON, *I santi vanno all' inferno*, Milano, Longanesi 1953.

³ Srov. B. JUST, *La forza e la croce*, Vicenza, San Paolo 1961.

⁴ Srov. E. IONESCU, *Maximilien Kolbe*, Rimini, Guaraldi 1992.

⁵ Srov. T. S. ELIOT, *Opere*, Milano, Bompiani 1986, 220.

⁶ Srov. H. M. ROBINSON, *Il cardinale*, Milano, Garzanti 1963.

⁷ Srov. M. GÁLVEZ, *Mercoledì Santo*, Bologna, Capelli 1960.

⁸ Srov. M. POMILIO, *L'ucello nella cupolla*, Milano, Bompiani 1954.

⁹ Srov. R. DONI, *Servo inutile*, Milano, Rusconi 1981. *Altare vuoto*, Firenze, Vallecchi 1989.

¹⁰ Srov. I. SILONE, *L'avventura di un povero cristiano*, Milano, Mondadori 1976.

¹¹ Srov. C. COCCIOLI, *Il cielo e la terra*, Firenze, Vallecchi 1950.

¹² Srov. V. ANDREOLI, *Il reverendo*, Milano, Mondadori 1960.

¹³ KARL RAHNER, *Tu sei il silenzio*, Brescia, Queriniana 1956, s. 109.

BŮH VE SVÁTOSTECH

Tajemství křesťanského manželství (I)

Muž a žena jsou stvořeni jeden pro druhého. V manželství je Pán povolává k nepomíjivé jednotě ve vzájemné lásce, jejímž zdrojem a vzorem je trojiční láska Otce, Syna a Ducha Svatého.

Dnešní doba je poznamenána hlubokou krizí mravního života lidské společnosti i jednotlivce. Tím, že se manželství a rodina dotýkají samých základů společnosti, jsou touto krizí postiženy nejvíce. Vynakládá se velké úsilí v hledání takové základny manželského a rodinného života, která by je zabezpečila proti všem útokům lidských vášní a lidské nestálosti. Bohužel, výsledky tohoto úsilí nejsou vždy tak velké, jak bychom si přáli. A příčinou tohoto neúspěchu, jak správně poznamenává papež Pius XI. v encyklice *Casti connubii*, je naturalistický pohled na manželství a rodinu, který opomíjí svátostný ráz spojení dvou lidí v manželství. Jen katolická nauka o posvátnosti manželského stavu a vědomí nadpřirozené milosti, kterou Bůh poskytuje manželům na cestu nového života, může přinést ozdravení lidské společnosti.

Různé pohledy na manželství

Manželství může být chápáno z mnoha hledisek. Sociolog pohlíží na manželství v jeho vztahu k lidské společnosti, neboť rodina je buňkou státu, a proto síla státu bude úměrná síle těchto jednotlivých buněk. Není pochyb, že tento pohled na manželství je důležitý, ale nestačí, tak jako pouhé zdůrazňování potřeby silných jedinců pro národ nebo stát, kteří mají vyrůstat ze zdravých rodin, nemůže nadlouho vystačit člověku, aby na sebe vzal těžké povinnosti spojené s četnou rodinou.

Jiný pohled na manželství je pohled moralisty, který zkoumá jednotlivé úkony vztahu muže a ženy v manželství a hodnotí je po stránce mravní. I tento pohled je důležitý, neboť málokterá otázka představuje pro mnohé lidí takový morální zmatek jako otázka manželství; ale ani tento pohled nestačí. Je spíše pomůckou, nikoli základem, z něhož je třeba vycházet.

Konečně můžeme na manželství pohlížet po jeho stránce dogmatické, nebo řekněme po stránce duchovní a svátostné. Takové je také východisko Pia XI., když jako neochvějný a nedotknutelný základ zdůrazňuje pravdu, že manželství nebylo ustanoveno ani obrozeno lidmi, nýbrž Bohem, že je nezabezpečili, neupevnili a nepovznegli svými zákony lidé, nýbrž Tvůrce přirozenosti, Bůh a Vykupitel téže přirozenosti Kristus Pán. V tomto pojetí je třeba hledat přirozenou krásu manželství. Tak se na manželství církev vždy dívala, a slova Pia XI.

jsou ohlasem katolické tradice, vyjádřené u svatého Tomáše slovy: *Forma manželství spočívá v jistém nerozdělitelném spojení duší, jímž je jeden z manželů nerozdělitelně vázán zachovávat věrnost druhému* (S. th. 29, 2).

Jen tento pohled na manželství a rodinu může poskytnout záchranu jak lidské společnosti, tak jejím jednotlivcům, kteří mají manželským svazkem rozmnožovat počet členů Božího království na zemi.

Manželství v knize Genesis

Manželský svazek, jenž je spojením muže a ženy ke společnému životu v lásce a k rozmnožování lidského pokolení, nachází svůj překrásný výraz hned na prvních stránkách Písma svatého. Mojžíš vypráví v I. kapitole Genesis, že Bůh stvořil člověka – muže a ženu – k svému obrazu, požehnal jim slovy: *Plodte a množte se a naplňte zemi* (Gn 1,28), a dal jim vládu nad celým stvořením. A ještě jasněji Bůh mluví, když Adamovi přivádí ženu: *Proto muž opustí otce i matku a přidrží se své ženy a budou jeden člověk* (Gn 2,24). Je to jakoby odpověď na slova, která zvolal Adam, když spatřil družku svého života, již mu přivedl Bůh: *To je konečně kost z mých kostí a tělo z mého těla* (Gn 2,23).

Bůh jako původce manželství

Všimneme-li si tohoto nejstaršího inspirovaného textu o manželství, nalezneme v něm téměř vše, co o manželství můžeme říci. Z textu Genesis především plyne, že původcem manželství je sám Bůh, jenž stvořil člověka a uložil mu, aby naplnil svým potomstvem zemi. I když manželství není nutné pro každého jednotlivce, je nutné pro lidskou společnost. Odmyslíme-li si manželství, je sice možné, aby lidstvo početně vzrůstalo, ale jen zce-

Adam a Eva, Pasionál abatyše Kunhuty (14. stol.)
Foto: Wikimedia Commons

la volným spojením muže a ženy. Přirozený požadavek manželství opatřuje Bůh v Genesis ještě pozitivním příkazem, platným pro všechny časy a pro všechny národy.

Tento přirozený požadavek manželství je především důsledkem vznešenosti člověka, který vyniká nad všechno nižší tvorstvo rozumem a vůlí, a proto nad ně musí být povznesen i ve vztazích, jež jsou nutné k šíření lidského pokolení. Dá-li člověk zcela volný průchod oněm pudům, jež jsou určeny k udržování a rozmnožování lidstva, octne se snadno na úrovni nerozumných tvorů, a třeba i pod jejich úrovní. Mimoto pevný manželský svazek mezi mužem a ženou je důležitý pro dítě, plod jejich vzájemné lásky, které jen pozvolna a dlouhodobou výchovou v rodinném kruhu dospívá v dokonalého člena lidské společnosti. Všechny pokusy dokázat, že dítě nepotřebuje rodinnou výchovu, že stát může docela dobře nahradit rodinu rozbitou volnou láskou, zcela ztroskotaly a zanechaly v lidské společnosti těžké rány, k jejichž léčení bude třeba dlouhé doby a silných léků. Nikdo se nemstí tak jako příroda. A dítě volá celou svou přirozeností po otci a matce, po rodinném kruhu.

Nerozlučitelnost manželství

Není pochyb, že hlavním účelem manželství je šíření lidského pokolení za předpokladu dokonalého spojení duší manželů navzájem. Proto Bůh praví prvním rodičům: *Plodte a množte se*, ale praví také, že muž přilne k manželce tak, že budou dva jedním tělem.

Manželství je proto svou povahou nerozlučitelné. A to platí nejen o křesťanském manželství, které dostává od Krista svátostný ráz. Už prvotní manželství, stanovené Bohem v ráji, neslo pečeť nerozlučitelnosti, jak svědčí Kristus, když praví Židům: *Mojžíš vám dovolil rozvod se ženou pro tvrdost vašeho srdce, ale na začátku to tak nebylo* (Mt 19,8). To je zcela jasný výklad textu Genesis. Ostatně to místo je možno chápat jen ve smyslu nerozlučitelnosti. Bůh chce zcela zřejmě, aby manželství, které ustanovuje, bylo nerozlučitelné. Proto má muž opustit vše, celou svou rodinu a tak přilnout k manželce,

Sexualita, při níž se muž a žena navzájem darují úkonem, který je vlastní a vyhrazený manželům, naprosto není něco čistě biologického, ale týká se nejnvtřnějšího jádra lidské osoby jako takové. Uskutečňuje se opravdu lidským způsobem jenom tehdy, je-li začleněna do lásky, s jakou se muž a žena sobě navzájem až do smrti bezvýhradně zavazují. (*Familiaris consortio*, I I)

že budou dva jedno tělo. Proto svatý Jan Zlatoústý k tomuto místu Písma právem psal: *Muž a žena nejsou dvě těla, nýbrž jedno. A proto tak, jako je zločin mrzačit člověka, je zločin oddělit ženu od muže, s nímž je spojena* (Hom. in Math. LXII, 2, PG t. 58, col. 597).

Bohužel, prvotní příkaz Boží o nerozlučitelnosti manželství zůstal ve skutečnosti jen ideálem, jehož nebylo dosaženo v národě židovském, a tím méně u jiných národů. Teprve Nový zákon, který je zákonem plné dokonalosti, uskutečnil prvotní ideál o velikosti a kráse nerozlučitelného manželství,¹ a to tím, že povýšil manželství jeho svátostným rázem do řádu nadpřirozeného.

Jednost manželství

Z textu Genesis také plyne, že podle Božího plánu je manželství spojením jednoho muže s jednou ženou. Stěží bychom mohli slova Boží: *Proto se muž přidrží své ženy a budou jeden člověk*, vykládat o mnohoženství. Polygamie sice není v naprostém rozporu s přirozeným zákonem, a proto Bůh ve Starém zákoně z jistých důvodů mnohoženství dovoľoval. Není-li však polygamie v rozporu s podstatou manželství, odporuje jistě jeho dokonalosti.

Od Starého zákona k Novému

Tak zhruba vypadalo manželství ve Starém zákoně. Mnohoženství a rozluka, která byla velmi snadná, takže manžel měl právo sám zapudit manželku a vzít si jinou, byly velmi běžné v době, kdy přichází Kristus, aby celý mravní život, a proto i život manželský pozvedl a zasadil do řádu vyššího. Jestliže u vyvoleného národa byl pokles manželství tak velký, že když Kristus vyložil svým posluchačům své zásady o manželské nerozlučitelnosti, řekli mu jeho vlastní učedníci: *Když je to mezi mužem a ženou takové, je lepší se neženit* (Mt 19,10), pak se nemůžeme divit, že u národů pohanických, kterým nezazářilo světlo pomoci Božího zjevení, byl úpadek ještě mnohem bědnější.

Přišel-li Kristus proto, aby pozvedl člověka, spasil ho a obrodil jeho mravní život, pak nemohl nechat bez povšimnutí otázku manželství, která naprosto nepatří mezi poslední otázky lidského života. Proto Kristus obnovuje prvotní ideál manželství, předložený Bohem člověku hned v ráji, a mimo to pozvedá manželství do řádu svátostného.

Reginald M. Dacík OP
Věrouka pro laiky V.
Krytal, Olomouc 1948
redakčně upraveno

Poznámky

¹ Je sice pravda, že nerozlučitelnost odpovídá velmi dobře přirozenosti manželství, nelze však říci, že je výslovným požadavkem přirozeného zákona. Jestliže Bůh dispensoval ve Starém zákoně od nerozlučitelnosti, je to známkou, že nerozlučitelnost předpokládá také pozitivní vůli Boží. Rozluka proto není absolutně proti existenci manželství nebo proti podstatnému účelu rodiny, nýbrž spíše proti jeho dokonalosti. Rodina existovala a existuje i tam, kde je dovoľena rozluka; dokonalost manželství a hlavně výchova dítěte tím ovšem kromobyčejně trpí.

ThDr. Reginald Maria Dacík OP (1907–1988), český teolog, redaktor, publicista, kněz dominikánského řádu

Poznámka k týdnu

Cyril a Metoděj: naši, nebo světoví?

Konstantinovu obhajobu slovanské bohoslužebné řeči bychom neměli chápat jen jako neaktuální liturgický spor. Hlavní téma, totiž komunikace, umění spolu mluvit, být těmi, kdo umí mluvit o Bohu a s Bohem (*teo-logoi*), zůstává aktuální.

Ptali se Tomáše Špidlíka, jak by shrnul „naši“ cyrilometodějskou ideu. Když odpovídal, poukázal na její světový význam. Cyril a Metoděj srozumitelně tlumočí i nejobtížnější teologická témata. Oba evangelizují tak, že mluví o kráse člověka, o dosažitelné kráse Božího obrazu v nás. A konečně, oba přátelsky spolupracují na jediném apoštolském díle.

Konstantin patří ke společenské i intelektuální elitě své doby. Vyniká v řadě věd i v teologii. Je žákem a později i intelektuálním partnerem proslulého patriarchy Fotia. Touží po skrytosti, po řeholním životě. Přesto se několikrát v životě ochotně ujímá záležitostí, které ho od jeho osobního ideálu odvádějí. Jít na misie k Arabům, Chazarům a na Moravu neznamenalo jen sbalit si kufřík a hledět si vymezených úkolů v rámci širší strategie. Cyrilometodějskou evangelizaci doprovází mise kulturní, civi-

zační i politická. A zde lze odkrýt výzvy i pro nás.

Mluvit o kráse člověka, o tom, že člověk je obrazem trojjediného Boha, že je tudíž bytostí podstatně vztahovou a žijící ve vztazích, že bude šťastnější, když bude druhým spíše sám sebe dávat než od druhých dostávat, nejen v osobní rovině, ale i na pracovišti a na veřejnosti, je úkol velmi obtížný. Můžeme si to ulehčit, pokud své společenské angažmá zredukujeme na obhajobu práv věřících, na apologii církevních představitelů či na oprávněnou kritiku smrtelných, leč individuálních morálních selhání našich spoluobčanů. Navzdory mnoha titánským výkonům v této oblasti ale Kristus, jeho moc a království, mnohdy vůbec není hlásán. Není zpřístupňován, je zapomenut, není na něj vidět přes ideologické bouření!

Konstantinovu obhajobu slovanské bohoslužebné řeči bychom proto neměli

chápat jen jako neaktuální liturgický spor. Hlavní téma, totiž komunikace, umění spolu mluvit, být těmi, kdo umí mluvit o Bohu a s Bohem (*teo-logoi*), zůstává aktuální. „Nebude-li váš rozhovor ve srozumitelné řeči, jak se pozná, co mluvíte?“ zvolá Konstantin v Benátkách. V *Životě sv. Klimenta* máme zachycenu chvíli, kdy Konstantin „vzal přeložené knihy, položil je na oltář Boží a nabídl je Bohu jako oběť a ukázal tak, že Bůh se z takové oběti raduje. Neboť co je pro Slovo více potěšující než slovo? Slovo, které umožňuje rozumným bytostem zdolat nepochopitelnost!“

Chceme-li být tvými přáteli, Bože, musíme být předně přáteli mezi sebou. Dej, abychom spolu byli schopni mluvit, zdolávali vzájemná nedorozumění a měli si naslouchat, aby tak bylo bez jakýchkoli clon hlásáno Slovo Boží, tvůj jednorozený Syn Ježíš Kristus.

Pavel Mareš

Z redakční pošty

Vážená redakce,

velice mě mrzí, že odhlašuji týdeník *Res Claritatis MONITOR*. K mému rozhodnutí přispěl článek Václava Melouna ze dne 16. 5. 2010 pod názvem *Volební matematika pro konzervativní voliče*. Nevím, jakou měrou přispěl k výsledku voleb KDU-ČSL, ale článek byl skrytou výzvou k volbě TOP 09. Sice jste otiskli reakci pana Josefa Škrábka, ale s datem 30. 5., což již těžko mohlo voliče ovlivnit. Bohužel, z křesťanských médií jste nebyli jediní a chci věřit, že ve vašem případě to bylo nechtěné. Nevím, zda pan Meloun věří tomu, že tato účelově založená strana panem Kalouskem, schopným marketingovým mágem, vy-

znává skutečně křesťanské hodnoty. Věřil bych to mnohým, kteří za tuto stranu kandidovali. Jinak jejich program považuji za asociální.

Nebudu vás déle zdržovat svými názory. Jinak si vážím vaší práce a toho, co jste dokázali z časopisu za poměrně krátkou dobu udělat nejen kvalitou vydání, ale náboženským obsahem, kde se nebojíte otvírat i kontroverzní témata. Ujišťuji vás, že k vám necítím žádnou zášť. Vím, že je složité se vyhybat i politickým tématům, protože i to je součástí tohoto našeho časného života.

Přeji Vám hodně Božího požehnání a vděčnější čtenáře, než jsem byl já.

PhDr. Jiří Němeček

Milá redakce,

nejprve jsem na podobné články o volbách nechtěla vůbec reagovat, ale poslední „pláč“ na téma: „díky článku v *RC Monitoru* nemá teď KDU-ČSL zastoupení v parlamentu“ mě přece jen vyprovokoval.

Mimo jiné, kritizovaný článek V. Melouna se mně – matematicky laděnému člověku – docela líbil, byl to pro mě jiný pohled na volební souvislosti a dle svého mínění jsem se jím i řídila – volila jsem KDU-ČSL, vždy měli většinou přes potřebných 5 % a na nejisté odhady nedám. V podstatě jsem volila tzv. menší zlo, neboť současná politika KDU-ČSL mě o správnosti tohoto kroku moc ne-

přesvědčovala. Až na výjimky mi připadala nejasná, neprůbojná, převažovala snaha zalíbit se všem,... zbytečné a pro mě nepochopitelné aféry situaci nevylepšíly...

To je podle mě (politického laika) hlavní příčina pozdějšího volebního neúspěchu, a je zbytečné hledat viníka v otištění některých článků.

Články vychází a vycházejí budou, voliči však nejsou poslušné stádo, které se řídí jen tím, co se v novinách napíše o předpokládaných volebních výsledcích. Voliči chtějí hlavně a především vidět činy – jasný a konkrétní postoj k závažným morálním otázkám během celého volebního období.

Jinými slovy – jako většina ostatních voličů –, vidím-li stranu, co prozrazuje hodnoty, které já osobně považuji opravdu za důležité, volím ji i přes případně špatné předvolební odhady, neboť

ty se přece nemusí vždy naplnit – viz letos i u ODS a ČSSD.

Myslím, že současný výsledek nás všechny může přinejmenším dovést k zamýšlení a k novému pochopení a přijetí zodpovědnosti za své činy.

Lepší je být horký nebo studený, ale ne vlažný.

„řadový volič“ L. Krůtová

Vážení,

jsem vám vděčný za nabídku časopisu *RC Monitor*, o kterém jsem vůbec nevěděl. Je podobný *Perspektivám v Katolickém týdeníku*, ale se širším záběrem. Plně se ztotožňuji se stanovisky k volbám a politickým stranám.

Píši však proto, že zásadně nesouhlasím se založením nové politické strany místo KDU-ČSL. To by byl konec této strany – viz Zelení, kteří se roztříštili do tří straníček, a to je pohřbilo.

KDU-ČSL je nyní v lepší situaci po odchodu liberálního proudu do TOP 09. Lidovou stranu je třeba vnitřně obrodit a být kvasem v této straně. Založíte-li novou stranu křesťanského typu, pak obě strany budou mít ještě méně voličů.

Když byla katolická církev v úpadku a pod nadvládou nehodných lidí, obrodila se působením Ducha Svatého a nového vzestupu zevnitř, např. obrodou františkánským hnutím, ale nikoli založením nové církve. Tak to dělali protestanti a dopadli tak, že se od Církve vzdělili a dále se štěpili.

Ještě jednou, neštěpme se a raději se modleme modlitbu za poslance, jak nám ji předložili naši biskupové.

Jinak vám přeji hodně nových čtenářů.

Zdraví

Jindřich Plaček

LITURGICKÁ ČTENÍ

18. 7. Neděle	Gn 18,1–10a, Žl 15, Kol 1,24–28, Lk 10,38–42 16. neděle v mezidobí	22. 7. Čtvrtek	Pís 3,1–4a, (2 Kor 5,14–17), Žl 63, Jan 20,1.11–18 Památka sv. Marie Magdalény
19. 7. Pondělí	Mích 6,1–4.6–8, Žl 50, Mt 12,38–42 sv. Makrina	23. 7. Pátek	Gal 2,19–20, Žl 34, Jan 15,1–8 Svátek sv. Brigity
20. 7. Úterý	Mích 7,14–15.18–20, Žl 85, Mt 12,46–50 sv. Apolinář	24. 7. Sobota	Jer 7,1–11, Žl 84, Mt 13,24–30 sv. Šarbel Makhlof
21. 7. Středa	Jer 1,1.4–10, Žl 71, Mt 13,1–9 sv. Vavřinec z Brindisi		
25. 7. Neděle	Gn 18,20–32, Žl 138, Kol 2,12–14, Lk 11,1–134 17. neděle v mezidobí	29. 7. Čtvrtek	I Jan 4,7–16, Žl 34, Jan 11,19–27 (Lk 10,38–42) Památka sv. Marty
26. 7. Pondělí	Jer 13,1–11, Dt 32, Mt 13,31–35 sv. Jáchym a Anna	30. 7. Pátek	Jer 26,1–9, Žl 69, Mt 13,54–58 sv. Petr Chryzolog
27. 7. Úterý	Jer 14,17–22, Žl 79, Mt 13,36–43 sv. Gorazd a druhové	31. 7. Sobota	Jer 26,10–16.24, Žl 69, Mt 14,1–12 Památka sv. Ignáce z Loyoly
28. 7. Středa	Jer 15,10.16–21, Žl 59, Mt 13,44–46 sv. Nazarius a Celsus		

Res Claritatis MONITOR – zpravodajský týdeník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Fotografie bez uvedení zdroje pocházejí z Flickr.com. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500. Šéfredaktor: Mgr. Michaela Freiová. Redaktoři: Mgr. Dagmar Kopecká, Mgr. Ondřej Vaněček. Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Mgr. Matyáš Zrno. Teologický poradce: P. Mgr. Pavel Mayer OP. Objednávky: Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 15 Kč, což za rok činí 675 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.